

Razne gospodarske stvari za domačo rabo.

Do dobrega se mora izmolzti krava. To je zapoved umnega gospodarstva, katero naše gospodinje še večkrat preveč zanemarjajo. Koliko pintov mleka je treba za funt sirovega masla (putra), to odvisi večkrat samo od tega, kako dekla kravo molze. Zvedelo se je, da ista krava, zjutraj molzena, je pri začetku molze 5 procentov, h koncu molze pa 35 procentov smetene dala — tedaj je za 31 procentov razloček. Če dekla pred molžo dobro ne „presuče“ vimena, to je, da ga močno ne pognete, teče iz prva redko, vodeno mleko prav hitro iz vimena, smetena pa ostane gori; tedaj se res molža hitro opravi, ali ta hitrica stane veliko denarja; zraven tega pa se dobra mlekarica popači s nečimerno molžo. To je resnica z žebljem pribita, katero vsak gospodar in vsaka gospodinja lahko uganeta; tudi v latvici je zgorej na vrhu smetena, spodej pa manj mastno mleko. In kaj nam kaže tele, kedar zesa? — pogostoma suje z gobcem v vime, da tako — česar ga nihče ni učil, dobiva boljšega mleka. Naj bi tedaj naše dekline saj tako pametne bile, kakor teleta, ki sicer za neumne imamo.

Da zajci mladih dreves ne oglodajo, priporoča „Rein. G.“ da se naj po zimi, kedar zajci druge brane ne dobivajo in po vrtilh škodujejo, drevesca s petroleumom namažejo. Ako se po nekoliko tednih spet opazi, da je skorja oglodana, se mora mazanje ponoviti.

Miši in podgane se lahko preženejo, kakor priporoča neki Francoz, če se tamo, kder se ta mrčes zdržava, potrosi klorovo apno. Smrad tega apna je podganam in mišim tako oduren, da taka mesta gotovo zapustijo.

Hranjenje krompirja v jamah. Med drugimi načini, kako se more varovati krompir do pomladi, zasluži tudi pozornost to, po kateri se krompir hrani v jamah v zemljo skopanih. Ni potrebno, da bi jame bile zelo globoke, izkopajo se po množini krompirja po 1—2 sežnja dolge, in 3—4 čevlje široke in samo po 2 čevlja globoke. Take jame se napolnijo s krompirjem, se pokrijejo na dva palca s slamo in potem 6—8 palcev s zemljo. Po tem se počaka, dokler zemlja, s katero se je pokrilo, zmrzne in se potem spet pokrije s slamo, da solčni žari zmerznjene zemlje ne morejo otopiti. Zmrznjena zemlja na krompirju namreč ne pusti zraka v jamo in tako krompir niti ne more gniti, niti se cimiti.

Dopisi.

Od sv. Lovrenca. Z radostjo Ti dragi „Slov. Gospodar“, nektare vrstice iz naše mile doline priobčim, blagovoli jih v svoj predalček vvrstiti. S prelepim zelenjem je spet okinčana naša dolina, dolgo spajajoča pod belo odejo debelega snega, čez hudo zimo; ali lepše, kot narave kinč, jo zaljša krasno ponovljena naša cerkev. Dolgo je bila reva oblečena s slabo obleko, skorej ni bila več podobna in pristojna za svetišče Najvišjega, a sadaj: „kak lepa si preljuba moja!“

V krasno obleko jo je g. Čuček zlatar zavil s svojo neutrudljivo roko, ter s tem pokazal, da je izvrsten mojster ja umetnik v svojem zlatarskem poslu, jako okusno in umetno je vse dovršil. Živel g. Čuček!

Prva in naj vekša hvala pa se spodobi č. g. župniku J. M. Od prvega dne Vašega prihoda k nam č. gosp., ste se neutrudljivo potegovali, Najvišjemu lepo hišico postaviti, v kinč in veselje farmanom. Kar ste začeli ste tudi dosegli.

Vaš trud se je v kratkem času v čast božjo, kinč naše cerkve in v veliko veselje farmanov spremenil. Zatorej Vam vsi gorečo zahvalo kličemo: Hvala Vam č. gosp. župnik, Bog Vas prav zdravega mnogo let pri nas ohrani. Živeli! Živeli! Eden v imenu vsih farmanov.

Od Vranskega 28. aprila 1870. Naša narodna čitalnica napravi letos še te-le veselice: 8. in 29. maja, beseda in tombola. 26. maja, izlet v št. Jur. 19. junija, beseda in tombola. 10. julija, beseda in tombola. 18. avgusta, beseda, tombola in veliki ples. 28. avgusta, izlet v Braslovče. 11. in 25. septembra, beseda in tombola. 9. in 23. oktobra, beseda in tombola. 6. novembra, beseda in tombola. 20. novembra, beseda v spomin Fr. Prešernu in tombola. 26. decembra, beseda in tombola. — Začetek vsikdar ob 8. uri zvečer do oktobra, potem ob 7. uri. — 8. novembra t. l. začeni bode vsak torek streljanje s puščami na tarčo. — Glediščine igre se bodo v posebnih listih oznanovale. — Vsako

nedeljo je podučljivo prednašanje. — Na Vsanskem stanujoči ki niso v čitalnico vpisani, naj se po §. 4 čit. pravil ne vpeljujejo.

O d b o r.

Zgodovinsko ime „Krstovščak“.

(Spisal A. Božič.)

Kakih 400 korakov od sedanje cerkve male Nedelje, se v mali šumici nahaja prirodni vir ali studenček, kateri ima to lepo in gotovo zgodovinsko gori zapisano ime. Ako se pomisli, da je tukaj že pred tisoči leti bila majhna kapelica (glej Kreml. zgod.), bi sploh bilo vrjetno, da je tukaj sv. Metud na svojem potu v Rim se nekoliko mudil, krščeval, ter opravljal druga blagovestna opravila. Sploh pa je to bolj vrjetno, ker še živi tudi narodna pravlica o tem. Tako mi je pred nekimi leti pravil osemdesetletni starček, da so mu njegov dedek pravili, in ta slišali svojega deda govoriti, da so tukaj nekdanj davno davno krščevali. Pristavili pa pre so, „ali je res ali ne, tega ne vem“. Nevedno ljudstvo pa še sploh misli, da ta voda ima kakšno čarobno moč, ker mnogi bolnik si zmisli in zvoli še zadnji trenutek svojega življenja na njo, misleči, da mu bo polajšala njegovo bolezen, ali pa, da ga bo milejše bela žena sprevedila v tih grob.

Takošnjih starih in zgodovinskih imen se med ljudstvom nabaja dovolj, toda nikdo ali le malekdo se zmeni zanje.

Prigovori v poduk.

II.

Pri delu roke,
Pri Bogu srce.

Kdor po pravem potu hodi,
Ta nikakor ne zablodi.

Kakor Ti za me,
Tako jaz za Te.

Kar čuti srce,
To jezik pove.

Kdor ne dela rad,
Krivec je ali tat.

Kder glad mori lenuha,
Delaven najde kruha.

Pravičen mirno spi,
Naj treska al' grmi.

Kako silje, taki klas,
Kaki človek, taki glas.

Kako drevo, taki sad,
Kaka senca, taki hlad.

Kako železo, taki meč,
Kaki jezik, taka reč.

Velikonedeljski.

Politični ogled.

O tem, kar novo ministerstvo namerjava, še se zmirom nič gotovega ne vé. V ministerskem posvetovanju, kateremu je predsedoval cesar sam, se je sicer napravil neki program, posamesne točke tega programa so vendar celo odvisne od nasledka, kateri bode sledil iz pogajanja iz narodnjaki. Zastran pogajanja so prišli na Dunaj Čehi, gg. dr. Bielski, dr. Klauzy, Zeithamer iz Prage; dr. Pražak in Schram iz Brna, dalje tudi gg. Rieger in Sladkovsky, ki sta bila izvoljena v nekem narodnem zboru v Pragi. S tema se posebno pogaja grof Potocki. Tudi dr. Toman iz Ljubljane in baron Petrino iz Bukovine sta zato prišla na Dunaj. Pravi se, da se bode vlada z Poljaki gotovo pogodila, če pa se s Čehi nikakor ne bi mogla, bo razpustila državni zbor in tudi vse deželne zборе, in v prvega bode razpisala neposredne volitve po nekem celo novem volilnem redu.

Prej ko se vendar to pogajanje z narodnimi moži ne bo končalo, se ne bo nič posebnega storilo.

Poljski listi pišejo vsi soper direktne volitve.

Minister pravosodja g. Tschabusehnig je zaukazal, da se sme, ako je treba, pri naj viši sodnji na Dunaju tudi v drugih jezikih nesamo v nemškem uradovati.

Ceski listi trdijo, da Čehi ne morejo odstopiti od svoje deklaracije. Dalje, da so imeli mladi in stari Čehi med seboj posvetovanje v pričó dr. Palackega. Dogovarjali so se o programu, po katerem bočejo postopati proti ministerstvu.

V Lvovu snuje Groholsky centralen volilen odbor za vso Galicijo.

V Ogerski je državni zbor spet 25. aprila začel svoje zborovanje. Grof Miko je stopil iz ministerstva in mesto njega oskrbuje za čas ministerske posle g. Gorove.

Iz Hrvaške se piše, da bodo narodnjaki, kateri se od dana do dana bolj in bolj glasijo, spet začeli tirjati, naj se Dalmacija spet združi s Hrvaško. — Rauchovo banstvo se tudi zlo maja in pravi se, da bode b. Bedekovič postal hrvaški ban.

Nemško zjedinenje tudi prav ne napreduje, ker pri colnem parlamentu so komej toliko poslancev skupej spravili, da so mogli glasovati.

V Francoski gre vse v križ, ker demokrati in republikanci delajo na vse kripnje, da bi podkopali Napoleonov prestol.

V Italiji je ministerska kriza spet na dnevnem redu in rogoviljenje republikancev se kaže po vseh kotih, celo vojaštvo je v to zapleteno.

V Rumuniji se bodo morebiti v kratkem godile prav važne stvari, prestol kneza Karla se zlo maja, ker vse je soper njega in v celi državi ne najde več ministra.

Španjolci hočejo Espartera za kralja izklicati.

Novičar.

(Prvi letošnji slov. tabor) je bil 1. t. m. v Tominu, pri katerem se je zbralo blizo 8000 ljudi, navdušenost je bila velika, posebno za zedinjeno Slovenijo. Predsedoval je g. M. Lavrič iz Gorice. Vreme je bilo lepo.

(Podpora učiteljem mariborskega okraja.) Mariborsko učiteljsko društvo je prosilo tukajšni odbor okrajnega zastopa za podporo onim učiteljem, ki se letos hočejo udeležiti občnega učiteljskega zbora na Dunaju; na to prošnjo je odbor okrajnega zastopa sklenol, da se naj podelijo podpore od 25 gl. šesterim učiteljem za imenovano potovanje. — Vsi učitelji mariborskega okraja imajo pravico za to podporo prositi.

(Častno mestjanstvo.) Mestno zastopništvu v Črnembli je podelilo gg. dr. Janezu Bleiweisu, dr. Tomanu in dr. Costatu, in sodnijskemu svetovalcu g. Logarju častno mestjanstvo mesta Črnembel.

(„Nova zaloga kranjskih bčel“) se pravi naprava, ki se bo 1. marca tega leta začela na grajšini pl. Fr. Langerja v Pogančah blizo Novega mesta na Dolenskem, pod vodstvom g. Portman-a, ki je poprej skoz 18 mesecev bil v službi pri baronu Rotschütz-u v Višojgori. Namen te naprave je, s kranjskimi bčelami, katere Nemci zlo čislajo, kupčevati po svetu. G. Portman razglša v posebnih pismih ceno kranjskih bčel od meseca aprila do konca oktobra. Prodava pa tudi panjeve po svoji iznajdbi s satovjem, medom in bčelami po 16 gold.

(„Pavliha,“) šaljiv list je na Dunaju že prišel na svetlo, ker ga še vendar nismo videli, ne moremo nič o njem povedati.

(Stare papirnate in srebrne desetice) se bodo še prijemale po polni ceni t. j. za 10 kr. a. v. pri vseh kasah do zadnjega julija t. l.

(Posebne številke) so se pokazale pri popisovanju ljudstva v vasi Heiden na Solnograškem. Vas ima skupaj 242 stanovnikov, med temi je 121 moškega spola, 121 pa ženskega; neoženjenih je 90 moškega spola, 90 pa ženskega; oženjenih je 26 možev in 26 žensk; udovcev je 5 in udov 5, in mlajših otrok od 14 let je 31 možkega in 31 ženskega spola.

(Razsodba.) Najviša sodnja na Dunaju je potrdila razsodbo proti kapelanu Koprivnikarju, ki je bil obtožen zaradi neke pridige, in je znižala kazen na dva meseca ječe.

(Baron Kübek), koroški deželni poglavar pride za deželnega poglavarja v Tirolsko na mesto Lasarja.

(Narodni dom) se bo v Ljubljani skoraj napravil, ker odbor je že pravila ministerstvu predložil. Bog daj srečo!

(„Petelinček“), nov ilustriran list, je prišel prvičrat na svetlo v nedeljo 1. t. m. in je zapel kaj lepo več lepih pesmic, povesti in smešnic. Okinčan je z osmimi lepimi podobami in pisan v lahko razumljivim jeziku. Ker je prinesel mnogo ne samo šaljivih, temoč tudi prav podučivnih stvari, ga vsem rodoljubom priporočamo in jih prosimo, da mu pošiljajo zadost zrnice v Trst, da bo lože peval in slovensko ljudstvo dramil. — Izbajal bo vsak mesec zadnjo nedeljo in velja za Trst in vse avstrijske kronovine za celo leto 1 gl. 20 kr., za tri mesece pa 30 kr. Naročnino prijema G. H. Martelanc, izdatelj in vrednik v Trstu. — G. Martelanc je razpisal tudi 10 gold. sr. darila za najboljšo humoristično izvorno noveleto, ki se natisne v „Petelinčeku.“

(„Vendija“.) Na graški tehnik se je ustanovilo slovestveno jugoslovansko društvo „Vendija“ ki ima namen društvenike izobraževati v slovaščini in slovanskem slovstvu sploh, do česar jim drugje ni nobene priliko, potem pa zadeve jugoslovanskih tehnikarjev sploh zastopati. Društvu je voščiti najboljšega vspeha, da vzredi tudi na polji tehnične stroke prave narodnjake.

(Cigan ostane Cigan.) V ogerskem kraju N. Engyed je letos poredoma neizmerno mnogo pitanih svinj pocrkalo, brez da bi bili gospodarji mogli najti vzrok; po ostrem opazovanju so vendar prišli do tega, da tamošni cigani, ki so bili konjederci (šintarji), davali svinjam skrivoma neko kašo, med katero so zmešali fosfor, od kterega so svinje pocrkale. Cigani so tedaj na ta način dobili mnogo pečenke in slanine, zdaj je vendar ne morejo vživati, ker so v ječi.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varnž-		V		V		V	
	fl.	k.	fl.	š.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	25	5	35	5	20	4	50
Rži	3	35	3	50	3	40	3	35
Ječmena	3	—	0	00	3	60	3	75
Ovsa	2	5	2	40	2	50	2	45
Turšice (koruze) vagan	3	68	3	50	3	20	3	—
Ajde	3	—	0	00	3	45	2	30
Prosa	2	90	2	40	3	50	2	30
Krompirja	2	10	1	80	1	60	1	45
Govedine funt	—	21	—	26	—	24	—	25
Teletnine	—	24	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	—	8	50	10	—
" 18" "	—	—	5	50	0	00	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	7	—
" 18" "	—	—	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	70
" " mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	60
Sena cent	3	30	2	50	1	80	2	40
Slame cent v šopah	2	—	1	80	0	95	1	30
" " za steljo	1	80	1	40	0	85	1	15
Slanine (špeha) cent	38	—	42	00	45	—	40	—
Jajec šest za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 7 fl. 84 kr. a. v.

Ažijo srebra 121.—.

Narodno drž. posojilo 95.80.

Loterijne srečke.

V Trstu 23. aprila 1870: **75 47 29 27 74**

Prilodno srečkanje je 14. maja 1870.

Dr. Janko Sernec,

advokat,

dosihmal in odsihmal v Mariboru, prosi, naj se razločuje od g. dr. Jož. Sernetz-a, advokata v Frohnleiten-u nad Gradcem.

Denašnjemu listu je priložena „primerjajoča se-stava nekterih avstr. zavar. društev.“